

12 Haftalık Uyum ve Hazırlık Süreci Uygulamalarına İlişkin 1. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri *

Fatma Susar Kırmızı¹

Öz

Birinci sınıflarda ilkokuma yazma çalışmalarından önce gerçekleştirilecek olan işlevsel bir hazırlık süreci çocuğun okuma yazmaya sağlıklı bir şekilde başlamasında etkili olabilir. Bu araştırmanın amacı 1. sınıflar için 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecindeki uygulamalara ilişkin öğretmen görüşlerini tespit etmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. 2012-2013 eğitim öğretim yılının bahar döneminde gerçekleştirilen araştırmada bütüncül tek durum desenine başvurulmuştur. 1. sınıf öğretmenleriyle (n=66) gerçekleştirilen çalışmada verilerin elde edilmesinde açık uçlu soru anketi kullanılmıştır. Araştırma verileri ise içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecine tamamen uymuştur. Öğretmenler iki farklı yaş grubunun aynı sınıfta öğrenim görmesini uygun bulmadıkları gibi 12 haftadan sonra kalan süreyi ilkokuma yazmanın öğretilmesi ve pekiştirilmesi için de yetersiz bulmaktadır.

Anahtar Kelimeler

12 Haftalık uyum ve hazırlık süreci

İlkokuma yazma öğretimi

Nitel araştırma

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 25.12.2013

Kabul Tarihi: 08.01.2015

Elektronik Yayın Tarihi: 20.05.2015

DOI: 10.15390/EB.2015.3011

Giriş

İçinde bulunduğumuz bilgi çağındaki baş döndürücü gelişmeleri takip etmek ve çağa ayak uydurabilmek için gerekli olan temel becerilerin en önemlilerinden biri okuma yazma becerisidir. Okuma yazma becerisi sadece akademik anlamda değil birçok alanda yaşama etki etmektedir. Okula başlama dönemi çocukluk yıllarında yaşanan önemli değişikliklerden birisidir. Bu değişiklik çocuğun gelecekteki başarısı için kritik bir önem taşımaktadır.

“Çoğu öğrencinin sosyal yaşamla tanışması ilkokul birinci sınıfa başladıklarında gerçekleşir ve bu sınıfta edindikleri deneyimler, yaşamlarını yapılandırmalarına temel oluşturur” (Çögenli Gündoğan ve Uçansoy, 2013: 106). İlkokul yıllarında edinilen bilgi ve beceriler eğitimin bütün kademelerini olduğu kadar kişinin yaşamını da etkiler. “Günümüzde, kişilerin mesleki gelişimleri ve sosyal yaşantıları için de okuma önemlidir. Okuduğunu anlayan birey, verimli okuma düzeyine daha hızlı ulaşır ve böylece birçok yönden daha iyi gelişim gösterir. Okuma alanındaki gelişim, dil ve bilişsel becerilerin gelişimine de katkıda bulunur” (Stanovich, 1988, akt: Şenel, 2004: 48). Öğrencinin bütün derslerde kendini etkili bir şekilde ifade edebilmesi için okuduğunu anlaması ve anladıklarını hem yazılı hem sözlü olarak ortaya koyabilmesi gerekmektedir.

* Bu çalışma, 5-7 Eylül 2013 tarihleri arasında Eskişehir Osman Gazi Üniversitesinde düzenlenen 22. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kurultayında sunulan sözlü bildirinin geliştirilmesiyle üretilmiştir. Çalışmanın bildiri şeklindeki düzenlemesine Yük. Lis. Öğr. Aynur Tarakçı katkıda bulunmuştur.

¹ Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi ABD, Türkiye, fsusar@pau.edu.tr

Birinci sınıflar yalnızca okuma yazmanın kavratılacağı sınıflar olarak görülmemeli, diğer taraftan ilkokuma yazma dönemi yalnızca okumanın ve yazmanın öğrenildiği yalın bir süreç olarak algılanmamalıdır. Birinci sınıf bedence ve ruhça gelişmekte olan çocuğun gelişimi için temel beceriler kazandığı ve bunlara ilişkin kalıplar geliştirdiği bir dönemdir. Bu dönemin bireyin hayatı boyunca kullanacağı, kişisel; sosyal ve mesleki anlamdaki gelişiminde etki edebilecek bir süreç olduğu gözden uzak tutulmamalıdır. Birinci sınıfta ilkokuma yazma öğretimi çalışmalarının merkeze alınması bu çalışmaların genel ve özel amaçlarını gerçekleştirmekten başka, öğretme-öğrenme etkinliklerine ilişkin doğru beceriler kazandırma amacı da taşımaktadır. Bu eğitim etkinliği sürecinde kazanılacak beceriler sayesinde birey ilkokuma yazmanın; duygu ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak anlatabilme, doğru, hızlı ve anlayarak okuyabilme, kurallara uygun yazı yazabilme, başkalarını kurallarına uygun dinleyebilme ve dinlediklerini anlatabilme amaçlarına ulaşmış olacaktır (Erdoğan, 2011; Öz ve Çelik, 2007).

Bireyin hayatında önemli rol oynayan ilkokuma yazma becerisinin kazanılmasında önemli etkenler vardır: Öğretmen, aile, öğrencinin fiziksel, bilişsel ve duyuşsal hazırbulunuşluğu bunların başında gelir. 11 Nisan 2012 tarihinde 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve MEB tarafından ilkokuma yazma sürecine başlama yaşı konusunda birtakım yenilikler getirilmiştir. 2012- 2013 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan 4+4+4 modeli ile birlikte ilköğretim çağı 6-13 yaş olarak değiştirilmiş ve eylül ayı sonu itibarıyla 5 yaşını doldurmuş, 6 yaşına girmiş çocukların ilköğretime başlamalarına fırsat verilmiştir. Söz konusu uygulama sonucunda bazı öğrenciler okul öncesi eğitimi almadan ilkokula başlamıştır. Bu uygulama öğrencilerin ilkokuma yazmaya fiziksel, duyuşsal ve bilişsel alanda hazırbulunuşluk düzeylerinin uygun olup olmadığını sorgulama gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. 2013-2014 eğitim yılında beş yaşın henüz bitiren çocukların okula başlaması kararı esnetilerek ailelerin insiyatifine bırakılmış ve bu konuda geri adım atılmıştır. Canbulat ve Küçükkaragöz'e (2013) göre özellikle 60 ayını dolduran birinci sınıf öğrencilerinin okula başlamasıyla, öğrencilerin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk konuları üzerinde kamuoyunda olumlu-olumsuz tartışmalar yaşanmıştır ve yaşanmaya devam etmektedir. Eğitimde yeni davranış değişikliklerinin ve kazanımların oluşması öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine bağlıdır. Söz konusu uygulama sonucunda bazı öğrenciler okul öncesi eğitimi almadan, ilkokuma yazmaya fiziksel; duyuşsal ve bilişsel alanda yeterli hazırbulunuşluk düzeyine gelmeden okula başlamak zorunda kalmıştır.

"Öğretmenin, öğrencilerin okuma yazma için gerekli becerileri kazanmadan okuma ve yazma eğitimi yapması oldukça sakıncalıdır" (Cemaloğlu ve Yıldırım, 2005: 3). Birinci sınıf öğrencilerinin ilkokuma yazma becerilerini istenen nitelikte kazanabilmesi ilkokuma yazmayı öğrenmeye hazır oluş düzeylerine bağlıdır. İlkokuma yazma aşamasında öğrencilerin yazmaya hazır duruma gelmeleri için parmak kaslarının yeterince gelişmiş olması; sinir-kas ve el göz uyumunun yeterince sağlanabilmesi; yazma için gerekli olan kalem, defter vb. araç ve gereçleri doğru kullanabilmesi; satır, çizgi, yazı, sağ, sol, yukarı, aşağı, dik, yatık, eğri, iç, dış, alt, üst vb. kavramları bilmesi; yazmanın yönünün soldan sağa ve yukarıdan aşağı doğru olduğunu bilmesi; özellikle alfabedeki harflerin şekillerini oluşturan çizgileri doğru yönde ve düzgün çizebilmesi; yazmaya istekli olması gibi ön koşulları taşıması gerekmektedir (Yangın, 2007). Hazırbulunuşluk düzeyinin yeterli olmaması olumsuz bir ilkokuma yazma sürecini ortaya çıkarabileceği gibi öğrencinin olumsuz davranışlar geliştirmesine, okula ve öğretmene yönelik olumsuz tutumlar takınmasına da neden olabilir. Bu nedenle birinci sınıfa başlayacak öğrenci fiziksel zihinsel, duygusal ve sosyal gelişim açısından ilkokuma yazma çalışmaları yapmaya uygun düzeyde olmalıdır. Senemoğlu'na (2013) göre öğrencinin güdülenmişlik düzeyinin yüksek olması, öğrenme birimine ilgi ve gereksinim duymasını sağlar. Bireyin öğrenebileceğine ilişkin özgüveni, öğrenmesini olumlu yönde etkilemektedir. Bunun yanı sıra öğrencinin yaşı, zihinsel gelişim düzeyi, genel sağlık durumu ve ön öğrenmelerinin yeterli düzeyde olması da öğrenmede önemli birer etkidir. Bilir'e (2005) göre, öğrenmeye hazır olmayan çocuğa, bir şeyler öğretmeye kalkmak sadece verimsiz olmakla kalmayacağı gibi zamanla çocukta başarısızlığa, hayal kırıklığına ve yetersizlik duygusunun oluşmasına da yol açabilecektir. Ayrıca böyle bir olumsuzluk yaşayan çocuğun da yeteri

kadar olgunlaştığı zaman bile kendi yaşındaki çocukların başardığı işleri yapmaya cesaret edemeyeceğini belirtmektedir.

1. Sınıf öğrencileri ile öncelikli olarak okula alışma, okumaya ve yazmaya hazırlık çalışmaları yapılmalıdır. Okul öncesi eğitim almış öğrencilerin okula uyum süreçleri daha kolay olmaktadır. Anne ve babaların takındığı tutum da bu süreçte etkilidir. Öğrencilere 1. sınıfta yapılacak olan çalışmalar ve alacağı sorumluluklara ilişkin bilgi verilmelidir. Hatta bu görevler birinci sınıfa başlamadan önceki yaz, evde ve okulda tanıtılmalı gerekirse basit uygulamalar yapılmalıdır. Bu öğrenciler daha uzun zaman aralığında yerinde oturabilme ve dinleme çalışmaları yapabilme becerisine sahip olmalıdır. Aynı zamanda öz bakım becerilerini bağımsız bir şekilde yapma, başkaları ile işbirliği yapma, başkasının okuduğu öykülerden yola çıkarak sorulan sorulara yanıt verme, dinlediği öykünün başını, sonunu ya da ortasını tahmin etme gibi görevleri yerine getirebilmelidir. Bunların yanı sıra sağlık kontrollerinin yapılması, öğrencinin sosyal ve duygusal olarak hazırlanması, genel dil becerilerinin desteklenmesi gerekir (Myers, 2014; Roskos, Strickland, Haase ve Malik, 2009; Good ve Kaminski 2002). İlkokula başlayan öğrenci karşılaştığı görselleri yorumlamalı, görselde yer alan temel detayları anlatabilmelidir. Ebeveynlerin öğrenciyi cesaretlendirmesi ve okul başarıları için gereken becerileri desteklemeleri, eğlenceli etkinlikler düzenlemeleri de etkili olabilir (Otaiba, Lake, Greulich, Folsom ve Guidry, 2013). Ebeveyn, okul yönetimi ve öğretmenin birlikte hareket etmesi 1. sınıf çocuğunun uyum sürecini daha kolay geçirmesinde etkili olmaktadır.

Amerika'da Ulusal Ebeveyn ve Öğretmen Kurulu birinci sınıf öğrencilerinin bir takım akademik standartlara sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Örneğin öğrenciler, bir öyküdeki olayları anahtar detayları da kullanarak tanımlamak, duygularını anlatmak, belirlenen bir konuda yapılan konuşmalara katılım göstermek, tam cümleler halinde insanları, yerleri, nesnelere tanımlamak, duygu ve düşünceleri olaylarla ilişkilendirerek açıklamak, sunulan materyalleri amacına uygun bir şekilde kullanmak gibi görevleri yerine getirebilmelidir. Bununla birlikte yüksek sesle okunan öyküyü dinlemek, öyküyü yeniden anlatmak, şiir dinlemek, dinlediği şiiri tekrarlamak, başlıktan ve resimlerden yola çıkarak öykünün içeriğini tahmin etmek gibi çalışmalara da katılmalıdır (PTA, 2011, 3).

Çocuğun ilkokula başlamak için bu sürece hazır olup olmadığının iyi değerlendirilmesi gerekir. Amerika başta olmak üzere birçok ülkede, çocukların okula başlaması için yaş halen önemli bir belirleyici etken olarak kabul edilmekle birlikte, son zamanlarda gelişim özellikleri ile ilgili etmenlere de vurgu yapılmaya başlanmıştır (Farran, 2011, Akt: Şahin, Sak ve Tuncer, 2014). Türkiye'de ise, çocukların ilköğretime başlaması için takvim yaşı temel kriter olarak kabul edilmekte, çocuğun gelişimsel özellikleri, güçlü ve zayıf yönleri gerektiği ölçüde dikkate alınmamaktadır. Oysa, yaş okula kayıt için yalnızca bir kriterdir fakat tek başına çocuğun okula hazır olduğunu ve okulda başarılı olacağını gösteren güvenilir bir kriter değildir (Şahin, Sak ve Tuncer, 2014). Aslında ilkokuma yazma çalışmalarına başlamak için gereken niteliklerle, ilkokula başlamak için gereken nitelikler birbirinden farklıdır. Avrupa'nın birçok ülkesinde (Eurydice, 2012/13) ve Amerika'da (CDE, 2014) ilkokuma yazma çalışmaları okul öncesi eğitim kurumlarında başlamaktadır. Amerika'da ilkokuma yazma çalışmaları okul öncesi eğitim kurumlarında başladığı için 1. sınıf öğrencileri kendi adını yazma, okuma, ebeveynlerinin adını yazma, okuma, özel isimleri büyük harfle başlayarak yazma, basit cümle ve kelimeleri yazma, okuma, el yazısını doğru bir şekilde yazma gibi becerilerle beraber gelmektedir (LF, 2014). 1. Sınıf öğrencisinin belli ölçüde okuyazar olarak okula başlaması okula uyum sürecini kolaylaştıracağı gibi okuma yazma öğrenme sürecini de etkileyecektir. Birçok Avrupa ülkesinde de ilkokuma yazma çalışmaları okul öncesi eğitim kurumlarında başlayıp bu sürecin tamamlanması ilkokul ikinci sınıfın sonuna kadar devam etmektedir. Buna bağlı olarak da çocuk ilkokul birinci sınıfa geldiğinde belli ölçüde okuma, yazma ve yazım kurallarını bilme becerisine sahip bir durumda olmaktadır (Eurydice, 2012/13; DESWG, 2012). Böylece 1. sınıfta öğrenciyi okuma ve yazma daha etkili bir şekilde öğretilmekte bu becerilerin kalıcılığı sağlanabilmektedir. Ömür boyu okuyazarlığın temelleri sağlam bir şekilde atılmaktadır. Çocukların okula uyum süreci de buna bağlı olarak daha kolay bir şekilde geçmekte, okuma ve yazmaya hazırlık süreci farklı bir boyut

kazanmaktadır. Örneğin ülkemizde ilkokul öğretmenleri 1. sınıf öğrencilerini ilkokuma yazma çalışmalarına hazırlarken kitap, defter ve kalem tutmayı öğreterek işe başlamaktadır. Öğrencinin kitap, defter ve kalem tutması için ilkokul 1. sınıfı mı beklemesi gerekir?

Türkiye’de okul öncesi eğitimde okullaşma oranının düşük olması ilkokuma yazma eğitimine başlama yaşında fırsat eşitsizliğine neden olan temel etkenlerden birisi olarak görülebilir. MEB’in 2012-2013 eğitim yılı için açıkladığı rakamlara göre okul öncesi eğitimde okullaşma 3-5 yaş aralığında %30,93; 4-5 yaş aralığında %44,4; 5 yaş ve üzerinde %55,35’tir. Ülkemizde GSYİH’nin yaklaşık %0,1’inin okul öncesi eğitime ayrıldığı tahmin edilmektedir. Bu oran OECD ülkelerinde ortalama %0,4’tür. Dünya Bankası’nın Türkiye’ye önerdiği oran ise GSYİH’nin %0,23’üdür (Korkmaz, 2014, 22). Diğer taraftan Türkiye’de okul öncesi eğitim programında okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ilköğretime hazırlık çalışmalarının içerisinde yer alan ve çocukların ilköğretime geçişini kolaylaştırmak, hazır bulunuşluluk düzeylerini artırmak amacıyla yapılan etkinliklerdir. Asla okuma ya da yazma öğretmek amacını da taşımamaktadır. Programda okuma ve yazma öğretimi yoktur. Harfleri göstermek ve harfleri yazdırmak da yoktur. Okul öncesi eğitimde amaç, çocuklara okuma ve yazma öğretmek değil onların ilkokulda okuma ve yazmayı hızlı öğrenebilmesi için gereken ön becerileri kazandırmak ve böylece çocukların hem okuma, yazmaya hem de okula karşı olumlu bir algı geliştirmelerini desteklemektir (MEB, 2013). Tüm bunlara ek olarak, okul öncesi eğitim programında, öğretmenlerin okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında yapması gerekenlere yönelik açıklamalar bile sınırlı düzeyde kalmaktadır (Taşkın, Katrancı ve Uygun, 2014). Okul öncesi eğitimde gerek okullaşma oranlarının düşük olması, gerekse programın ilkokuma yazmaya hazırlıkta sınırlı kalması ilkokula başlama yaşının belirlenmesinde göz önünde bulundurulması gereken etmenlerden birisidir. TTB’ye (2012) göre 6 yaşında okul öncesi almış olarak ilkokula başlayan çocukların okul öncesi almamış olanlara göre- birinci sınıfa çok daha rahat uyum sağladığı, öğrenmeye daha açık olduğu, öğrenme motivasyonlarının daha yüksek ve ders dinleme kapasitelerinin daha fazla olduğu araştırmalarla ortaya konmuş gerçeklerdir. Ülkemizde okul öncesi eğitim son yıllarda önem kazanmış olmasına karşın henüz ülke çapında yaygınlaştırılmış değildir ve mevcut okulların büyük kısmı ücretli olduğundan daha çok orta ve üst gelir düzeyindeki aileler yararlanabilmektedir.

İlkokula başlayacak çocukların ilkokuma yazma çalışmaları için bilişsel, bedensel, sosyal ve duygusal gelişim açısından gösterebileceği davranışlardan bazıları şunlardır. Bilişsel gelişim: Kendini ifade edebilir, gerektiğinde grup önünde konuşabilir, alfabede yer alan beş sesi isimlendirebilir, 1’den 10’a kadar sayabilir, nesnelerin sırasını belirtebilir, dinlediği metni ve konuşmaları anlayabilir, haftanın günlerini söyleyebilir, kendi sağını solunu söyleyebilir, öğrenmeye ve keşfetmeye çok isteklidir, yargılama yapabilmesi ve karar verebilmesi için uzun süreye gereksinim duyar (Selçuk, 2013; TTB, 2012, Yavuzer, 2012). Bedensel gelişim: Harfleri yazabilir, küçük kasları geliştirdiğinden el işlerinde beceriklidir, kalem tutabilir, oyun bloklarıyla işlevsel yapılar kurabilir, koşma, tırmanma, atlama gibi etkinlikleri yapabilir (Senemoğlu, 2013; TTB, 2012; Yavuzer, 2012; Yavuzer, 2011; Şenel, 2005; Gökçen, 2004; Çelenk, 1999). Sosyal gelişim: Çocuğun bir veya iki yakın arkadaşı vardır, diğer çocuklarla da oynamaya gönüllüdür, en sevdiği arkadaşlar genelde kendisi ile aynı cinstendir, oyun grupları küçüktür ve çok örgütlenmiş değildir, sık sık kavga edebilirler, kısa süreli ve kolay unutulmuş kavgalar yaşarlar, bazı sorumluluklar yüklenebilirler. Sırasını bekleyebilir, başkalarına oyunun kurallarını açıklayabilirler (Yavuzer, 2012; Yavuzer, 2011; Şenel, 2005; Gökçen, 2004; Korkmaz, 2014). Duygusal gelişim: Kendisi ile ilgili kızgınlık, sevgi, mutluluk gibi duyguları ifade edebilir, sık sık öfke patlamaları görülebilir, arkadaşları arasında kıskançlıklar yaygındır, öğretmenlerini çok severler ve ona bağlıdır, bu nedenle öğretmeninden onay bekler, öğrenmeyi heyecan verici bir deneyim olarak görür, başardıkça kendine güven duygusu artar (Yavuzer, 2012; Senemoğlu, 2013; Yavuzer, 2011).

2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren MEB’in 60 aylık öğrencilerin ilkokul 1. sınıfa başlatılması kararı okul öncesi eğitimin zorunlu olmadığı ülkemizde bazı problemleri de beraberinde getirmiştir. Okul öncesi eğitim almış olsun ya da olmasın 60 ayını bitiren bütün öğrenciler aynı sınıfta ilkokuma yazma sürecine başlatılmıştır. Öğrencilerin okula uyum sağlaması ve ilkokuma yazmaya

hazırlanması amacıyla da 12 haftalık bir zaman dilimi zorunluluğu getirilmiştir. Bu durum ilkokuma yazmaya hazırlık çalışmalarının önemini daha da arttırmıştır. Ancak bu süreçte gerçekleştirilecek olan öğrenme yaşantılarına ilişkin olarak öğretmenler gerekli ön eğitimi almamıştır. Öğretmenlerin bu zaman zarfında yaşadıkları sorunları bilimsel araştırmalarla tespit etmek bu konuda gerçekleştirilecek olan program geliştirme çalışmalarına katkıda bulunabilir.

İlkokuma yazma öğrenmenin ilk adımı olan 12 haftalık uyum ve hazırlık dönemi uygulamalarına ilişkin olarak 1. sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek bu araştırmanın temel amacıdır. Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen alt problemleri ise şunlardır:

1. Öğretmen görüşlerine göre 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecine ne kadar uyulmuştur?
2. MEB tarafından uyum ve hazırlık sürecine ilişkin düzenlenen tanıtım seminerine ilişkin öğretmen görüşleri nasıldır?
3. Öğretmen görüşlerine göre iki farklı yaş grubunun (60-66 ay ve 66-72+ ay) aynı sınıfta yer almasının olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?
4. Öğretmen görüşlerine göre 12 haftalık uyum ve hazırlık süreci sonrasında kalan süre ilkokuma yazma eğitimi için yeterli midir?

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum araştırmasına bağlı "bütüncül tek durum deseni" benimsenmiştir. Söz konusu desende, her hangi bir konuda tek bir analiz birimi (bir program, bir birey, bir kurum vb.) incelenir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 290).

Araştırma Grubu

Araştırma, Denizli merkez ilçe ve ilçelerinde görev yapan 1. sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirilmiştir. Örneklemen belirlenmesinde nitel araştırmada başvuru amaçlı örneklem yöntemlerinden "Maksimum Çeşitlilik Örneklemesi" kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleminde amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örneklemde çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 108). Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 4+4+4 modelinin uygulaması kapsamında merkez ilçedeki okulları sosyo-ekonomik düzeylerine göre kendi içerisinde beş bölgeye ayırmıştır. Bu bölgelerden üçer okul, beş ilçeden ise ikişer okul seçkisiz bir şekilde belirlenmiştir. Araştırma 2012-2013 eğitim öğretim döneminde (4+4+4 modelinin uygulandığı ilk yıl), 25 ilkokulda, 66 öğretmenin (kadın=32, erkek=34) katılımı ile yürütülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya ilişkin verileri elde etmek için Susar Kırmızı ve Tarakçı (2013) tarafından geliştirilen "1. sınıf öğretmenlerinin 12 haftalık uyum ve hazırlık süreci hakkındaki görüşlerine ilişkin açık uçlu soru anketi" kullanılmıştır. Açık uçlu soru anketinin geliştirilmesi için öncelikle literatür taraması yapılmış daha sonra öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Geliştirilen sorular uzman görüşü almak amacıyla, alanında deneyimli üç öğretim üyesi, bir Türkçe öğretmeni ve iki sınıf öğretmenine sunulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda bazı sorular çıkarılarak forma son şekli verilmiştir. Böylece toplam beş soru ve kişisel bilgiler formundan oluşan veri toplama aracı ortaya çıkmıştır. Bu çalışma kapsamında belirlenen kodların tutarlılığını ortaya çıkarmak için her bir soruya yönelik olarak görüş birliği yüzdesi hesaplaması yapılmıştır. Bu hesaplamaların gerçekleştirilmesinde "Güvenirlilik=Görüş Birliği/Görüş Ayrılığı+Görüş Birliği x 100" formülü (Miles ve Huberman, 1994) kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen görüş birliği yüzdeleri şöyledir: 1. soru için % 86,36; 2. soru için 87,87; 3. soru için 89,39; 4. soru için 91,54; 5. soru için 84,27.

Verilerin Analizi

Belirlenen okullarda gönüllülük esasına dayalı olarak 1. sınıf öğretmenlerden açık uçlu soru anketlerini doldurmaları istenmiştir. Nitel veri setinde yer alan öğretmen görüşleri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Açık uçlu soru anketinin uygulanmasıyla öğretmenlerden elde edilen nitel veriler içerik analizi yapılarak açık kodlama yöntemiyle değerlendirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bilgisayar ortamında yer alan yazılar araştırmacı tarafından büyük bir titizlikle satır satır okunarak kodlanmış, aynı işlem bir başka öğretim elemanından da yardım alınarak tekrarlanmıştır. Belirlenen kodlar karşılaştırılmış ve birbiriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilmiş, temalar oluşturulmuştur. Araştırmacının yaptığı yorumları güçlendirmek ve öğretmenlerin görüşlerini belirtmek açısından alıntılara yer verilmiş, bu alıntılarda katılımcıları tanıtan kısa bilgiler sunulmuştur. Alıntılarda kullanılan kısaltmalar, Sıra numarası (1,2,3...), öğretmenin cinsiyeti (K kadın, E erkek), 1. Sınıfta öğrencilerinin yaşı ay olarak (60-66, 66-72+) , öğretmenin görev yeri (Merkez, İlçe) şeklinde ifade edilmiştir. Örneğin: (10,K, 60-72, İlçe); 10: sıra numarası, K: kadın, sınıfta 60-72 aylık öğrencilerin olması, İlçe: görev yaptığı yer.

Bulgular

Araştırmanın alt problemlerine yanıt vermek amacıyla elde edilen bulgular ışığında sekiz kod, 14 alt kodlar ve dört tema belirlenmiştir. Belirlenen temalar, kodlar ve alt kodlar Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1. Araştırma Verilerinden Elde Edilen Temalar, Kodlar ve Alt Kodlar

Temalar	Kodlar	Kodlara İlişkin Görüş Bildiren Öğretmenlerin Sayısı	Alt Kodlar	Alt Kodların Tekrarlanma Sıklığı
1. Tema: Uyum sürecine uyma ve uymamaya ilişkin gerekçeler	1. Süreci uygulamanın gerekçeleri	37	1. Yasal zorunluluk	4
			2. Öğrencilerin gereksinimi	15
			3. Sürecin yararına inanma	5
	2. Süreci uygulamamanın gerekçeleri	15	1. Sürecin uzunluğu	18
2. Tema: Seminare ilişkin görüşler	1.S eminerin katkı sağlamaması	34	2. İçeriğin yetersizliği	9
			1. Seminer içeriğinin yetersizliği	3
			2. Seminerin uygulamalı olmaması	26
	2. Seminerin yararları	17	3. Planlanma ve sunuma ilişkin eleştiriler	9
3. Tema: İki farklı yaş grubunun aynı sınıfta öğrenim görmesi	1. Aynı sınıfta yer almanın olumlu yönleri	24	1. Başarılı olamama endişesi	28
	2. Aynı sınıfta yer almanın olumsuz yönleri	51	2. Fiziksel yetersizlik yaşanması	11
			3. Öğrenmeye hazır olmama	9
			4. Sosyal gelişime ilişkin kaygılar	12
4. Tema: İlkokuma yazma öğretimi için geriye kalan süre	1. Kalan sürenin yeterli bulunması	17	1. 60-66 aylık öğrencilerin yaşadığı sorunlar	28
	2. Kalan sürenin yeterli bulunmaması	47	2. İlkokuma yazmanın pekiştirilmesi	26

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemine yanıt vermek amacıyla "uyum sürecine uyma ve uymamaya ilişkin gerekçeler" teması ortaya çıkarılmıştır. Bu temanın ortaya çıkmasında süreci uygulamanın gerekçeleri kodu buna bağlı olarak da "yasal zorunluluk, öğrencilerin gereksinimi ve sürecin yararına inanma" alt kodları etkili olmuştur. Belirlenen alt kodlara ilişkin alıntılar şunlardır:

Yasal zorunluluk: "(...)12 hafta hazırlık çalışmasına ayırdım. Programı aynen devam ettirmek zorundayım çünkü bakanlık öyle uygun görmüş [3, K, 66-72, Denizli-Merkez]" "(...)İlk okuma yazmaya başlamadım. Uyum süreci hazırlık çalışmalarını yaptım. Planlama doğrultusunda çalışma yaptım [37, K, 66-72, Denizli-Merkez]" "(...)İlk okuma yazma uyum sürecinde belirtilen programı uyguladık [18, K, 66-72, Denizli-Merkez]" "(...)Uyum sürecini gerektiği gibi hazırlık çalışmalarına ayırdım [12, E, 60-66, Denizli-Merkez]"

Öğrencilerin gereksinimi: "(...) 12 haftalık süreye uyum sağladım çünkü benim sınıfta sadece 60-66 yaş grubu öğrenciler var. [17, E,60-66, Denizli-Merkez]" "(...)Uyum sürecine uydum çünkü yaşı küçük olan ve anaokuluna gitmemiş olan öğrenciler var. [24, K, 66-72, İlçe]" "(...)Öğrenciler ilkokuma yazmaya hazır değiller. Tabi ki hazırlık çalışmalarına ayırdım. [27, E, 60-66 ve 66-72, İlçe]" "(...)Hazırlık çalışması yaptım öğrenciler 66 aylık olduğu için faydasını gördüm. [8, E, 66-72, İlçe]"

Sürecin yararına inanma: "(...)Hazırlık çalışmalarının önemine inandığım için bu çalışmalara başladım. [43, K, 66-72, Denizli-Merkez]" "(...)Hazırlık çalışmalarına gereken zamanı ayırdım. Çok yararlı oldu. Yavaş ve güvenli bir hızla ilerliyoruz. [65, K, 66-72+, Denizli-Merkez]"

Araştırmaya katılan 32 öğretmen için 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecine uyduklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden 4'ü zorunluluktan dolayı, 15'i ise gerekli gördükleri için uyduğunu belirtmiştir. Uyum sürecine planlanan şekilde uyduğunu belirten 15 öğretmen ise sınıfında 60-66 aylık öğrencilerin bulunması ve bazı öğrencilerin ana sınıfı eğitimi almamış olması nedeniyle uyum sürecindeki çalışmalara öğrencilerin gereksinim duyduğunu belirtmiştir. 5 öğretmen ise sürece öğrencinin gelişimine katkı sağlayacağına inandıkları için uyduklarını belirtmiştir. Ayrıca 8 öğretmen de sürece uyduklarını belirtmiş ama sürece uyma nedenlerine ilişkin herhangi bir açıklamada bulunmamıştır. "(...) İlk 12 haftayı hazırlık çalışmalarına ayırdım. [14, K, 60-72, İlçe]" "(...)12 hafta boyunca boyama, oyunlaştırma, çizgi tamamlama yaptık. [26, K, 66-72, İlçe]" "(...) Hazırlık çalışmalarına ayırdım. [21, K, 60-72, Denizli Merkez]" Yapılan analizler sonucunda öğretmenler, uyum sürecinde farklı yaş grubundaki öğrencilerin farklı gereksinimleri olduğunu da belirtmişlerdir. Öğretmenler 60-66 aylık öğrencilerin uyum sürecini gerekli görürken daha büyük yaş grubu öğrencilerinin uyum sürecini uzun, sıkıcı ve oldukça kolay bulmaktadırlar. Bu konudaki bazı alıntılar ise şunlardır: "(...)Uyum sürecine uydum. Çünkü yaşı küçük olan ve anaokuluna gitmemiş olan öğrenciler var. [24, K, 66-72, İlçe]" "(...)Hazırlık çalışmalarına ayırdık. Geçen yıl anasınıfına giden çocuklar sıkıldı. Ofladı, pufladılar, bıktılar. 60-66 aylıklar ne yapacaklarını şaşırtdılar. [60, E, 66-72+, Denizli-Merkez]" Alıntılarda da görüldüğü gibi öğretmenler uyum sürecinin yaş gruplarına göre ayrı ayrı düzenlenmemesinden kaynaklanan sorunlar yaşamaktadır.

Öğretmenler hem okula uyum hem de ilkokuma yazmaya hazırlık açısından MEB tarafından planlanan 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecini iyi değerlendirmekle yükümlüdür. Özellikle küçük yaş grubu öğrencilerinin ilkokuma yazmaya hazır hale gelmeleri ve bu süreçte isteklilik göstermesi için uyum ve hazırlık çalışmalarında özel bir önem taşımaktadır. İlkokuma yazma bireylerin yaşamı boyunca gereksinim duyacağı temel bir beceridir. Sağlıklı bir şekilde atlatılan bu dönem bireyin yaşam boyu okur yazar olmasında etkili olacaktır. Yangın'a göre (2007) öğrencilerin ilkokuma yazma becerilerini istenen düzeyde kazanması hazırbulunuşluk düzeylerine bağlıdır. İlkokuma yazma çalışmalarına başlamadan önce öğrencilerin yazmaya hazır duruma gelmeleri için parmak kaslarının yeterince gelişmiş, sinir-kas ve el göz uyumunun yeterince gerçekleşmiş, yazma için gerekli olan kalem, defter vb. araç ve gereçleri doğru kullanabilme becerisinin kazanılmış olması gerekmektedir.

Birinci temanın ikinci kodu olan süreci uygulamamanın gerekçeleri koduna ilişkin belirlenen alt kodlar ise şunlardır: Sürecin uzunluğu, içeriğin yetersizliği. Belirlenen alt kodlara ilişkin alıntılar ise şunlardır:

Sürecin Uzunluğu:“(…) Hazırlık çalışmaları çocukları çok sıkı için fazla üzerinde durmadık. [10 ,K, 60-72, İlçe]” “(…) Okul öğrenciler için sıkıcı bir hal aldığı için harflerin yazılışlarını çizgi çalışması şeklinde verdim. [13, K, 66-72, İlçe]” “(…) “(…) Zaman uyum açısından fazla. [32, E, 60-66 ve 66-72, Denizli-Merkez]” “(…) İlk 12 haftalık süreç çok uzundu. [36, E, 60-66 VE 66-72, Denizli-Merkez]”

İçeriğin Yetersizliği:“(…) Çalışmalar ve hazırlanmış programlar çelişkili, acele ile hazırlanmış bir taslağı andırıyor. İçeriği çok fazla yararlı bulmuyorum. [32, E, 60-66 ve 66-72, Denizli-Merkez]” “(…) İlkokuma yazmaya hazırlık sürecini daha önceki yıllara göre bir hayli uzun tuttum. Ama 12 hafta değil. Çünkü öğrenciler yapılan çalışmalardan bıktılar. [51, K, 60-72+, Denizli-Merkez]” “(…) Bu kadar uzun bir hazırlık sürecinin okuma yazma öğrenmeye katkısı olmadığını düşünüyorum. [5, K, 66-72 Denizli- Merkez]” “(…) Sınıftaki ana sınıfına giden öğrenciler bu dönemde çok sıkıldı onlara anlamsız geldi yapılan çalışmalar. [9, K, 66-72, İlçe]” “(…) Hazırlık çalışmalarının önemine inandığım için bu çalışmalara başladım. Çünkü okul öncesi uygulamalarının oyundan uzaklaşıp adeta 1.sınıf çalışmalarına (yazı çalışmaları, ödevler) dönmesini uygun bulmuyorum. Ana okulu öğretmenlerinin kendi el becerilerinin sunulduğu düzgün kesilmiş çalışmaların sergilenmesinden nefret ediyorum. [43, K, 60-66 ve 66-72, Denizli-Merkez]”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 15’inin uyum ve hazırlık sürecine uymadıkları tespit edilmiştir. Bu öğretmenlerden 8’i süreci çok uzun bulduklarını, 10’u ise hazırlanan içeriğin yetersizliğini gerekçe göstermiştir. Bu öğretmenlerden bazıları her iki gerekçeyi de kabul etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre 32 öğretmen 12 haftalık uyum sürecine uymuş, 15 öğretmen ise 12 haftalık uyum sürecine uymamıştır. MEB tarafından 12 haftalık uyum süreci için yapılan hazırlığın gereksinimlere yanıt vermemesi, öğrencilerin kendini tekrar eden çalışmalardan sıkılması, velilerin bir an önce ilkokuma yazma çalışmalarına başlama beklentisi, öğretmenlerin küçük yaş grubunun gereksinimlerini karşılamaya ilişkin becerilerinin yetersiz olması gibi nedenler belirlenen uyum sürecinin takip edilmesinde sıkıntılara neden olmuştur. Ayrıca bir öğretmen uyum sürecine uymama nedenini velilerin beklentilerine bağlamıştır. “Çevrede gördüğüm kadarıyla herkes okuma yazma öğretimine başladı çünkü veli de bunu bekliyor [23, E, 66-72, Denizli-Merkez].” Velilerin uyum ve hazırlık dönemine ilişkin yeterince bilgilendirilmemiş olması uyum ve hazırlık sürecinin 12 hafta boyunca uygulanmasında sıkıntılara neden olmuş hatta engeller çıkarmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve yorum

Araştırmanın ikinci alt problemine yanıt vermek için “seminere ilişkin görüşler” teması ortaya çıkarılmıştır. “Seminere ilişkin görüşler” teması kapsamında “seminerin katkı sağlamaması” ve “seminerin yararları” kodları belirlenmiştir. Birinci kodun alt kodları ise şunlardır: “Seminer içeriğinin yetersizliği, seminerin uygulamalı olmaması” ve “planlanma ve sunuma ilişkin eleştiriler.” Belirlenen alt kodlara ilişkin elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır.

Seminer İçeriğinin Yetersizliği: “(…)Hiç katkısı olmadı. Bu süre içindeki çalışmalar ana sınıfı programı olduğu için sıkıldık. [6, E, 66-72, Denizli Merkez]” “(…)Seminer çalışmasında ilk okuma-yazmaya uygun herhangi bir çalışma gösterilmediği için katkısı olduğunu düşünmüyorum [23, E, 66-72, Denizli- Merkez]” “(…)Çok fazla katkı sağlamadı. Çünkü çocukların çoğunun seviyesi bu etkinlikleri anlamak için yeterli değil. [26, K, 66-72, İlçe]” “(…)Fazla açıklama yapılmadı [35, E, 60-66 ve 66-72, Denizli-Merkez]” “(…)Yeterli değil. [38, E, 66-72, Denizli-Merkez]” “(…)Seminer çok verimli değildi. Bilgilerime artı bilgiler katmadı. Uyum sürecinde pek katkı sağlanmadı. [48, K, 60-66, Denizli Merkez]”“(…)Çok az faydası oldu. Eğitim semineri genel konular üzerineydi. [62, K, 66-72+, Denizli Merkez]”

Seminerin Uygulamalı Olmaması: “(...)Aldığımız seminer uygulamaya yönelik bilgiler içermediğinden hiçbir işe yaramadı. [10, K, 60-72, İlçe]” “(...)Almış olduğumuz seminer 12 haftalık uyum süreciyle ilgili değildi. Bu nedenle süreci iş başında yaşayarak öğrendik. [11, K, 66-72, İlçe]” “(...)Aldığımız seminer uygulamaya yönelik bilgiler içermediğinden hiçbir işe yaramadı. [10, K, 60-72, İlçe]” “(...)Hiçbir katkı sağlamadı. Çünkü ana sınıfı eğitimine benziyor, bununla ilgili hiçbir eğitim verilmedi. Sadece teorik, bildiğimiz, eğitim ile ilgili standart bilgi verildi. [61, E, 60-66, Denizli-Merkez]”

Planlama ve Sunuma İlişkin Eleştiriler: “(...)Seminer çalışmasında şartlar uygun olmadığı için(ses düzeni) verimli olmadı. [25, K,60-66 ve 66-72, İlçe]” “(...)MEB verdiği seminerler yetersiz ve tamamen göstermelik olarak kalmaktadır. Planlama sıfır. [32, E, 60-66 ve 66-72, Denizli- Merkez]” “(...)Seminer çalışmalarında iyi bilgiler verildi. Ancak bu bilgileri eylül seminer çalışmalarında verselerdi daha iyi olurdu. [1, K,66-72, Denizli-Merkez]” “(...)Seminer çalışmalarının uygulanış şeklini yeterli görmüyorum [43, K, 66-72, Denizli- Merkez]”

Belirlenen alt kodlara ilişkin görüşler incelendiğinde 34 öğretmen gerekçe göstererek ya da göstermeyerek semineri yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre seminerler 1. sınıf uyum ve hazırlık sürecinden çok, daha genel konular üzerine yapılandırılmıştır. Bu durum 12 haftalık süreci önceden tanımalarında büyük bir eksiklik oluşturmuştur. Hatta 3 öğretmen seminerlerden gereken bilgiyi edinemediklerini ve işi birebir sınıfta uygularken öğrendiklerini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 26'sı seminerde verilen bilgilerin uygulamaya dönük olmadığını daha çok teorik ağırlıklı olduğunu belirtmektedir. Dahası 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecinde yer alan etkinliklerin özelliklerinin okul öncesi eğitim çalışmalarına yakın bir yapı içermesi ve öğretmenlerin bu tarz etkinliklere yabancı olması seminerlerin etkisini daha da azaltmıştır. Öğretmenlerin beklentilerinin karşılanmaması gibi bir durumun ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Diğer taraftan seminerlerin planlanması ve sunumuna ilişkin olarak da 9 öğretmen olumsuz görüş ortaya koymuştur. Bazı öğretmenler birden fazla koda yönelik görüş belirtmiştir. Öğretmenler seminerde ses düzeninin planlamanın ve zamanlamanın uygun olmadığı yönünde fikir belirtmiştir. Öğretmenler, seminerlerin uygulamaya dönük daha küçük gruplarla yapılmasını beklemektedir. Bu durum seminerlerden elde edilecek verimi arttırabilir.

İkinci temanın ikinci kodu olan “seminerin yararlarına” ilişkin olarak gerçekleştirilen alıntılardan bazıları şunlardır.

Seminerin Yararları: “(...)Yaş grubunun özelliklerini tanımada yararlı oldu. [63,E,66-72+, Denizli -Merkez]” “(...)Öğrenci gelişimi ve teknikleri ele alan dersler faydalıydı. [12, E, 60-66, Denizli-Merkez]” “(...)Gelecek olan uyum kitapları ve uygulama süreci hakkında bilgi edindim. [9, K, 66-72, İlçe]” “(...)Seminer çalışması yararlı oldu. Özellikle uyum süresince çok yararlı oldu. [16, E, 60-72, Denizli Merkez]” “(...)Seminer süreci iyiydi. Fakat sınıfta 60-72 ay arası açıklık olması bizim için çok zor oldu [49,K, 60-66,Denizli- Merkez]” “(...)Olumlu yönde etkiledi. [65, K, 66-72+ , Denizli -Merkez]”

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 17'si gerekçe göstererek ya da göstermeyerek seminer çalışmasının yeterli olduğunu belirtmektedir. Bu öğretmenlerden 11'i özellikle çocuk gelişimi ile ilgili konularda küçük yaş grubu öğrencilerin özelliklerini tanımaya fırsat bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden 6'sı ise semineri yararlı bulunduğunu belirtmiş ancak yararlı bulma nedenini açıklamamıştır. “(...)Önemli ölçüde katkı sağladı. [48,E,60-72,Denizli Merkez]” Seminerlerde 12 haftalık uyum sürecine yönelik yeterli bilgilendirme ve tanıtımın yapılamadığı vurgulanmaktadır.

Üçüncü Alt probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemine yanıt vermek amacıyla “iki farklı yaş grubunun aynı sınıfta öğrenim görmesi” şeklinde üçüncü tema belirlenmiştir. Bu temanın ortaya çıkmasında “aynı sınıfta yer almanın olumlu yönleri” ve “aynı sınıfta yer almanın olumsuz” kodları etkili olmuştur. Birinci koda ilişkin olarak yapılan incelemelerden elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

Aynı Sınıfta Yer Almanın Olumlu Yönleri: “(...)Her iki yaş grubu birbirinin farklı davranışlardan etkileniyor. Öğrenciler kendi davranışlarını düzeltme şansı buluyor. [22, E, 66-72, İlçe]” “(...)Kaynaşma ve yardımlaşma. [38, E, 66-72, Denizli- Merkez]” “(...) Belki örnek olmada, koruyucu olmada olabilir. [48, K, 60-66, Denizli Merkez]” “(...)Bazı öğrenciler diğer öğrencilerden etkilenip daha çok gayret gösterebilirler. Bazen çocuklar birbirine yardım etmeyi veya küçüklerle ilgilenmeyi görev olarak biliyor. Küçük arkadaşlarına yardımcı olarak da onun ilerlemesine katkıda bulunabiliyor. [37, K, 66-72, Denizli- Merkez]” “(...)Büyüklere yetişmek için çok gayret gösteriyorlar. [50, K, 60-66, Denizli- Merkez]” “(...) İki yaş grubu arasındaki farkı daha iyi görebiliyoruz. [23, E, 66-72, Denizli-Merkez]”

Araştırmaya katılan 24 öğretmen küçük yaş grubu öğrencilerinin okula erken başlamasının olumlu yönlerinin olduğunu belirtmiştir. Örneğin; Küçük yaş grubunda yer alan öğrencilerin kendilerinden ay farkı ile büyük olan öğrencileri örnek alması, derslerde başarılı olmak için daha fazla gayret göstermeleri, büyük yaş grubu öğrencilerinin küçük yaş grubunda olan öğrencilerle yardımlaşmaları, onları korumaları vb. öğretmenler tarafından olumlu özellikler olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlere göre küçük yaş grubundaki öğrenciler büyük yaş grubundaki öğrencileri örnek alarak etkinliklerde başarılı olmak için daha fazla gayret göstermektedir. Diğer taraftan küçük yaş grubunun diğer yaş grubuna yetişmek için çabalaması küçük yaş grubundaki öğrencilerde yorgunluk ve başarılı olamama korkusuna neden olmaktadır. Buna bağlı olarak da araştırmada “aynı sınıfta yer almanın olumsuz yönleri” kodu belirlenmiştir. Bu kod öğretmenlerin her iki yaş grubunun aynı sınıfta eğitim görmelerine yönelik endişelerini ortaya koymaya ilişkindir. Araştırmanın üçüncü teması kapsamında belirlenen “aynı sınıfta yer almanın olumsuz yönleri” koduna ilişkin olarak belirlenen alt kodlar şunlardır: “başarılı olamama endişesi, fiziksel yetersizlik yaşanması, öğrenmeye hazır olmama ve sosyal gelişime ilişkin kaygılar.” Alt kodlara ilişkin alıntılardan bazıları şunlardır:

Başarılı Olamama Endişesi:“(...)Yaşı küçük olan çocuğun ezileceğini ve başaramıyorum endişesi yaşayacağını düşünüyorum. [5, K, 66-72 Denizli-Merkez]” “(...)Küçük yaş grubundaki öğrencilerin diğerlerinin yanında strese gireceğini, kendilerini her konuda geriye çekeceklerini düşünüyorum. [13, K, 66-72, İlçe]” “(...)Yaş grubu büyük olan öğrenciler kolay yaparken, küçük olanlar başarısızlığı öğreniyor. İlk söyledikleri şey, ‘Ben yapamam’. Biz ders işlerken küçükler oyun oynamak istiyor. [62, K, 66-72+, Denizli-Merkez]”

Fiziksel Yetersizlik Yaşanması:“(...)66 aylık öğrencilerin diğer gruba göre daha çabuk yorulması süreci yavaşlatıyor. [2, E, 66-72, Denizli-Merkez]” “(...)Yaşı büyük olanlar hazırbulunuşluk ile ilgili olarak diğerlerinden daima önde, diğerlerinin büyümesi gerekir. [6, E, 66-72, Denizli-Merkez]” “(...)Aralarında çok ay farkı olan öğrenciler arasında büyük uçurumlar olduğunu düşünüyorum. [10, K, 60-72, İlçe]” “(...)Farklı yaş gruplarının aynı sınıfta olması durumunda hazırbulunuşluk düzeyleri aynı olmayacağından dolayı fiziksel ve zihinsel gelişimde başarısızlık getirecektir. [18, K, 66-72, Denizli-Merkez]” “(...)Küçük olanlar çalışmalarda dikkatini toplamada, çalışmalarını tamamlamada zorluk çekiyor. Ana sınıfında gitmedikleri için kas gelişimi tamamlanmamış. [25, K,60-66 ve 66-72, İlçe]” “(...)El kasları yeterli gelişmemiş. Sosyal olgunluk olarak okula hazır değil. Yerini değiştirmek istediğinde ilk oturduğu yerden kalkmıyor. Öz bakım becerisi yetersizdir. Çok eziliyor. [49,K, 60-66, Denizli-Merkez]”

Öğrenmeye Hazır Olmama:“(...)Sınıfta seviyeyi belirlemek zor, çok hızlı ilerleyen öğrencilerin yanında hala oyun oynamak, dışarıda vakit geçirmek isteyen derste sıkılan öğrenciler var. [9, K, 66-72, İlçe]” “(...)Bana göre ayrı sınıflarda olması gerekir yaşı küçük olanlar daha yavaş öğreniyor.[16, E, 60-

72, Denizli-Merkez]" "(...)Yaşı küçük olan öğrencilerin ilgileri çabuk dağılmaktadır. Yaşı küçük öğrenciler diğer öğrencilerin yanında kendini daha güçsüz hissediyor. [20, K, 66-72, Denizli -Merkez]" "(...)Bir gruba çok basit gelen bir konu bir gruba oldukça zor ve anlamsız geliyor. Öğrenciler derste sıkılıyor. [21, K, 60-72, Denizli-Merkez]" "(...)Okul kültürüne uyum sağlamada küçük yaş grubu zorlandı. Anlama, kavrama konularında tertip düzen gibi konularda zorlanıyorlar, zamanımın çoğunu onlarla geçiriyorum. Diğer öğrencilerle fazla ilgilenemedim. Küçük yaş grubu hep arka planda kalıyor (konuşma ve görsel okuma vb) [48, K, 60-66, Denizli-Merkez]" "(...)İleri yaştaki çocuklarda anlama yazma anlatım ve konuşma açısından sorun yaşanmazken küçükler %90 sorunlu olarak devam ediliyor. [32, E, 60-66 ve 66-72, Denizli-Merkez]"

Sosyal Gelişime İlişkin Kaygılar: "(...)Okuma yazma çalışmalarında küçük yaş grubu daha geride kaldı diye düşünüyorum. İleriki yıllarda biri ergenlik dönemini yaşarken diğeri bu dönemi daha sonra yaşayacaktır. En olumsuz bulduğum tarafı budur. [1, K,66-72, Denizli-Merkez]" "(...)Aynı sınıfta olmaları onları hem fiziksel hem de beceri yönünden daha pasif duruma düşürüyor. Bu da öğrencinin çekingen olmasını daha olumsuz duygular yaşamasına neden oluyor. [17, E, 66-72, Denizli-Merkez]" "(...)Büyük yaş grubu bazen ufak yaş grubuna özenerek kendinden küçük yaş grubu gibi davranış sergileyebiliyor [22, E, 66-72, İlçe]" "(...)Seviyeler arası fark çok oluyor. Büyük olanlar yapamayan küçüklerle dalga geçiyorlar vb. [24, K, 66-72, İlçe]" "(...)Küçükler kendini yetersiz görüp özgüvenlerini kaybedebiliyorlar. [40, K,66-72, Denizli-Merkez]" "(...)Küçükler hep 1 adım geriden takip ediyorlar. Öz güvenleri gelişmiyor. Beceremiyorlar. Daha fazla çabalamak zorundalar, oyunlarına bile katılmıyorlar. [58, K, 60-66, Denizli -Merkez]" "(...)Yaşı küçük olan, büyüklere uyum sağlayamıyor. [50, K, 60-66, Denizli -Merkez]"

Araştırmaya katılan 51 öğretmen farklı yaş gruplarının aynı sınıfta eğitim görmesinin olumsuz bir takım etkileri olduğunu belirtmiştir. Bu öğretmenlerden 28'i öğrencilerinin başarılı olamama endişesi duyduklarından, 11'si fiziksel gelişimle ilgili sorunlar yaşadıklarından, 9'ü küçük yaş grubunun öğrenmeye hazır olmadığından, 12'si ise öğrencilerinin sosyal gelişimine yönelik olarak kaygı duyduklarından söz etmektedir. Öğrenciler arasındaki fiziksel, duyuşsal ve bilişsel seviye farklılığın öğrenmede ve ders içi etkinliklere katılıma istekli olmada sorunlar oluşturduğu dile getirilmiştir. Ayrıca öğretmenlere göre her iki yaş grubundaki öğrencilerin sosyal gelişimleri olumsuz yönde etkilenmektedir (büyük öğrencilerin küçüklerin davranışlarını öykünmesi gibi.) Diğer taraftan öğretmenler 66 aylık öğrencilerin başarısızlık duygusunu yaşadıklarını da belirtmektedir. Çalışmaları yapmak için fiziksel ve zihinsel gelişimi daha yeterli durumda olan 72 aylık öğrencilerin sınıf içi uygulamalarda etkin ve önde olması küçük yaş grubunda "ben yapamıyorum" kaygısı oluşturabilmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemine yanıt vermeye yönelik olarak oluşturulan "ilkokuma yazma öğretimi için geriye kalan süre" teması kapsamında iki kod yer almaktadır. Bu kodlar "kalan sürenin yeterli bulunması ve kalan sürenin yeterli bulunmaması" olarak belirlenmiştir. Birinci koda ilişkin olarak elde edilen bazı alıntılar şunlardır:

Kalan Sürenin Yeterli Bulunması: "(...)Kalan süre yeterli zaten çocukları bu hazırlık aşamasında bazı etkinlikler kavratılmaktadır. [32, E, 60-66 ve 66-72, Merkez]" "(...)Yeterli. [34, K, 66-72, Merkez]" "(...)Kalan süre yeterli fakat 12 haftalık süreç öğretmeni ve öğrenciyi sıkıktır. [36, E, 60-66 VE 66-72, Merkez]" "(...)Yeterli çünkü birinci sınıfta okuma yazmaya ağırlık veriliyor. [41, K, 66-72, Merkez]" "(...)12 haftalık hazırlık süresi içinde okuma yazma eğitiminin yöntemi kavratılacağından sonraki süreç kolay ve süratli aşılabilecektir. Dolayısıyla çalışmaları etkilemeyecek tekrarlar gerek kalmayacaktır. [43, K, 66-72, Merkez]" "(...)Okuma-yazma yaklaşık 4 ay içerisinde öğretiliyor. Onun için süre yeterlidir. Öğrenme ile ilgili problemi olmayan öğrencilere süre yeter. [62, K, 66-72+, Merkez]" "(...)Yeterlidir. Acele etmeden, aşamaları pekiştirerek yapılırsa kısa sürede okuma yazmaya geçilir. [63,E,66-72+, Merkez]" "(...)Kalan süre ilk okuma ve yazma eğitimi için yeterli. Öğretmen acele etmeden, güvenilir adımlarla derse devam etmeli, panik yapmamalı. [65, K, 66-72+, Merkez]"

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde 17 öğretmen, 12 haftalık uyum sürecinden sonra kalan sürenin ilkokuma yazma öğretimi için yeterli olacağını düşünmektedir. Öğretmenlere göre 12 haftalık uyum sürecinde yapılacak çalışmalar ilkokuma yazma sürecini kolaylaştıracaktır. Uyum sürecinde gerçekleştirilen etkinlikler öğrencileri ilkokuma yazma öğrenmeye hazırlayıcı nitelikte çalışmalardır. Bu etkinlikler sonrasında sesler verilmeye başlandıktan sonra öğrenciler okuma ve yazmada hızlı bir ilerleme gösterebilir.

Dördüncü temanın ikinci kodu “kalan sürenin yeterli bulunmaması” şeklinde tespit edilmiştir. Söz konusu koda ilişkin olarak incelemelerden elde edilen alt kodlar ise “60-66 aylık öğrencilerin yaşadığı sorunlar ve ilkokuma yazmanın pekiştirilmesi” olarak belirlenmiştir. Alt kodlara ilişkin olarak elde edilen alıntılardan bazıları şunlardır:

60-66 Aylık Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar:“(…)12 haftalık hazırlık sürecinden sonra elimizdeki kılavuz kitaplarında ses vermeye ilk hafta ‘e’ ve ‘a’ başlayıp 2. hafta ‘l’ , ‘t’ 3. hafta ‘i’ , ‘o’ ve ‘n’ sesini vermemiz gerekiyor. Bu sesleri bu kadar kısa sürede öğrenecek çocukları AB den ithal etmemiz gerekiyor. [5, K, 66-72, Merkez]” “60-66 aylık çocuklar için yeterli değil. Çünkü bir haftada bir harf kavratılamıyor bile. [21, K, 60-72, Merkez]” “(…) Yetersiz, çalışmalarımızı hızlandırmak isteyeceğiz küçük yaş grubu öğrenciler bu durumdan olumsuz etkilenecek. [23, E, 66-72, Merkez]”

İlkokuma Yazmanın Pekiştirilmesi: “(…) “Daha önceki yıllarda öğrendikten sonra pekiştirmeleri için yazma eğitimi için yeterliydi. Şimdi pekiştirme açısından hemen yaz tatiline girileceği için sıkıntı doğabilir. [14, K, 60-72, İlçe]” “(…) Zaman kalıyordu şimdi çocuklar okuma yazmaya geçer geçmez tatil olacak ve bildiklerini de unutacaklar. [10, K, 60-72, İlçe]” “(…) Okuma ve yazma için yeterli ama öykü okuma ve yorumlama için yetersiz. [19, E, 60-72, Merkez]” “(…)Kalan süre ilkokuma yazma eğitimi için yeterli olur. Ama Türkçe ders kitabının kullanılması için yeterli olmaz. [33, E, 60-66 ve 66-72, Merkez]” “(…)Yeterli olabilir ama çocuk bazı temel kavramları almamış olur. 2. sınıf 1. sınıfın devamı gibi olur. [48, K, 60-66, Merkez]” “(…)Geri kalan zaman okuma yazmaya yetebilir. Ama anlayarak okuma, yönergeleri yerine getirme çok geride kalıyor. [51, K, 60-72+, Merkez]” “(…)12 haftadan sonra kalan zaman yeterli değil. 1.sınıfın sonunda hala okuma yazmaya geçemeyen öğrenciler olacaktır. [26, K, 66-72, İlçe]” “(…)Nisan sonunda tamamlanan süreç sonunda 1.5 ayda okuma hızı ne kadar artar? Çocuk yaz tatilinde okuma hızını düşürür. 2. Sınıfta sıkıntı olur. [30, E, 66-72, Merkez]”

Araştırmaya katılan 47 öğretmen 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecinden sonra kalan zamanda okuma yazma öğretimini tam olarak gerçekleştirme konusunda bazı endişeler taşımaktadır. Araştırma verilerinde “60-66 aylık öğrencilerin yaşadığı sorunlar” alt kodu 28 kez tekrar edilirken, “ilkokuma yazmanın pekiştirilmesi” alt kodu 26 kez tekrar edilmiştir. Öğretmenler kalan sürede yalnızca ilkokuma yazmanın öğretilebileceğini belirtirken ilkokuma yazmanın pekiştirilmesinde sorunlar yaşanabileceğini vurgulamaktadırlar. Öğretmenlere göre uyum ve hazırlık süreci sonrasında kalan zaman öğrencilerin anlamlı okumalarını ve yorumlama gücünü geliştirme için yeterli olamayabilir. Öğretmenler, yeterli pekiştirme çalışmalarının yapılamaması nedeniyle öğrencilerin yaz tatilindeki süreçte okuma yazma edinimlerinde gerileme görülebileceği endişesi yaşamaktadır. Bazı öğretmenler ise ilkokuma yazma öğretiminde kalan sürede harflerin tamamlanamayacağını da düşünmektedir. Elde edilen verilere göre bazı öğretmenler küçük yaş grubu öğrencilerin kalan sürede ilkokuma yazmayı öğrenmede zorlanabileceğini belirtmiştir. Bunun nedeni olarak da haftada iki ya da üç ses öğrenmek zorunda kalmaları olarak belirtilmiştir. Öğrencilerin bazı sesleri bir haftada kavramakta zorlandıkları düşünülürse haftada iki ya da üç ses öğrenmek zorunda kalmaları öğrencileri zorlayacaktır. Etkinliklerin sıkıştırılması ve çeşitli ders kitaplarının da bitirilmeye çalışılması öğrencileri zorlayacak başka bir etken olarak belirtilmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmen görüşlerine göre elde edilen veriler doğrultusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun yasal zorunluluk, öğrencilerin sürece gereksinim duymaları ve sürecin yararlı olacağına duyulan inanç gibi nedenlerle 12 haftalık olarak belirlenen uyum ve hazırlık sürecine uydukları görülmektedir. Araştırmaya katılan 15 öğretmen ise 12 haftalık olarak belirlenen uyum ve hazırlık sürecine uymadıklarını belirtirken sürece uymama nedeni olarak ise içeriği basit bulduklarını ve özellikle okul öncesi eğitim almış olan öğrencilerin bu süreçten sıkıldıklarını belirtmektedirler. Elde edilen bu sonuçlar yapılan diğer araştırmaları destekler niteliktedir. Erkuş, Çaylı ve Babayigit (2013) yaptıkları araştırmada uyum sürecinin süresine ilişkin benzer sonuçlara ulaşmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre de anasınıfına giden öğrenciler uyum ve hazırlık çalışmaları sırasında sıkılmaktadır. Demir ve Ersöz (2013) de çalışmalarında öğretmenlerin üç aylık uyum programını çok uzun buldukları tespitini yapmış ve özellikle farklı yaş grubundaki öğrencilerin aynı sınıfta öğretim görmelerinin birçok yönden sakınca yaratacağını ortaya koymuşlardır.

Öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemini tanıtan seminer çalışmasına ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmenler seminer çalışmalarını yeterli bulmamışlardır. Seminer içeriğinin uygulamaya dönük bilgiler içermemesi verilen bilgilerin yeterlilik ve işlevsellik düzeyi öğretmenler tarafından eleştirilmektedir. Aynı zamanda katılımcılar, seminerlerin planlanması ve sunumuyla ilgili sıkıntıları olduğunu da belirtmektedir. Seminerlerde 12 haftalık uyum sürecini tanımaya yönelik uygulama çalışmalarının yer almaması, öğretmenlerin 4+4+4 eğitim modelini tanımaya yönelik gereksinimlerine yanıt vermemesi, aynı konular üzerinde durulması, uzaktan eğitimle verilen gerekli teknolojik donanımın sağlanamaması gibi nedenler yapılan çalışmanın verimliliğinin düşük olmasına neden olmuştur.

Öğretmenler iki farklı yaş grubunun aynı sınıfta yer almasını büyük yaş grubu öğrencilerin, küçük yaş grubu öğrencilere olumlu örnek oluşturması açısından yararlı bulmaktadırlar. Model olma dışında öğretmenlerin iki farklı yaş grubunun aynı sınıfta öğretim görmelerine ilişkin olarak endişeleri olduğu tespit edilmiştir. Bu konuda öğretmenlerin olumsuz görüş belirttikleri söylenebilir. Öğretmenler küçük yaş grubu öğrencilerin fiziksel, bilişsel ve duyuşsal alanda gelişimlerinin büyük yaş grubuna göre daha geride kalmasından dolayı öğretim sürecinde zorlandıklarını belirtmektedirler. Küçük yaş grubu öğrencilerinin başarısızlık duygusunu yaşamalarının da psikolojilerini olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır. İlkokula başlama yaşının 5 yaşın hemen bitimine çekilmesini öğretmenler doğru bulmamaktadır. Ayrıca iki farklı yaş grubunun aynı sınıfta öğrenim görmelerini de küçük yaş grubunun sosyal gelişimi açısından uygun bulmamaktadırlar. Elde edilen bu sonuç konuya ilişkin olarak yapılan diğer çalışmaları da destekler niteliktedir. Aykaç, Kabaran, Atar ve Bilgin (2014) araştırmalarında küçük yaşlarda okula başlamanın uyum, hazırlık, dersteki akademik başarı ve disiplin konularında çeşitli problemler yaşanmasına neden olduğunu belirtmektedir. Başar (2013) Uşak ilinde yaptığı çalışmada 26 birinci sınıf öğretmenini gözlemlemiş ve geliştirilen görüşme formu ile görüşmeler yapmıştır. Elde edilen sonuçlara göre 60-66 aylık öğrenciler eğitim döneminin başlangıcı için öz bakım becerilerini gerçekleştirmede ve okula uyumda sorunlar yaşamıştır. Ancak dönemin sonuna doğru bu sorunlar aşılmıştır. Elde edilen sonuçlar diğer çalışmaları da destekler niteliktedir (Tantekin Erden ve Altun, 2014; Dereli, 2012)

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun 12 haftalık uyum ve hazırlık süreci sonrasında kalan süreyi ilkokuma yazma öğretimi için yeterli bulmamasıdır. Öğretmenler, öğrencilerin okuma-yazmayı öğrendikten sonra bazı noktalara da aksamalar yaşanabileceğini belirtmektedirler. Örneğin; kalan sürede ilkokuma yazmanın tam anlamıyla pekiştirilememesi, ders kitaplarının tamamlanamaması, ilkokuma yazma öğretiminin 2. sınıfa sarkması, ilkokuma yazmaya geçildikten kısa bir süre sonra yaz tatilinin başlaması gibi endişeler duymaktadırlar. Özellikle kalan sürede seslerin hızlı bir şekilde verilmesi zorunluluğu, ilkokuma yazmanın tam anlamıyla pekiştirilememesi endişesi, anlamlı okuma alışkanlığının kazandırılmaması gibi olumsuz düşünceler bazı öğretmenlerin 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecine daha az zaman ayırarak ilkokuma yazma öğretimine başlamalarına neden olarak gösterilmektedir.

Araştırma sonuçlarına bağlı olarak řu öneriler geliştirilmiştir:12 haftalık uyum ve hazırlık süreci öğrencilerin gelişim özellikleri ve eğitim kurumlarının bulunduğu çevrenin özellikleri göz önüne alınarak farklı etkinlikleri içerir, esnek planlama olanağı sunar nitelikte düzenlenmelidir. Öğretmenlerin eğitimine ilişkin olarak hazırlanan seminerler ğretmen beklentilerine yanıt verecek nitelikte düzenlenmelidir. MEB, öğretmenlerle karşılıklı etkileşimin sağlandığı çalışmalar yapmalıdır.dır Bu doğrultuda seminerler yeniden şekillendirilmelidir. Seminerlerin konusuna uygun bir şekilde öğretmenlerin de katılacağı uygulama çalışmaları gerçekleştirilmelidir. 60-72+ ay yaş grubu ğrencilerinin aynı sınıfta öğrenim görmelerinin çeşitli olumsuzlar yaşanmasına neden olabileceği göz önünde bulundurulurak 60-66 ay yaş grubu ve 66-72+ ay yaş grubu olarak ğrencilerinin farklı sınıflarda öğrenim görmelerine olanak sunulmalıdır. 12 haftalık uyum ve hazırlık süreci sonunda kalan sürenin yeterli bulunmasına rağmen ilkokuma yazmanın pekiştirilemeyeceğine ilişkin endişeler de dikkatte alınarak 12 haftalık süreç daha kısa tutularak ilkokuma yazma öğretiminin pekiştirilmesi için daha uzun süre tanınabilir. Türkiye’de okul öncesi eğitimin okuma yazmaya hazırlık için sınırlı bir eğitim vermesi ve bu alandaki okullaşma oranının düşük olması okula başmala yaşının belirlenmesinde belirleyici etkenler olarak görülebilir. Okula başlama yaşının beş yaşın hemen bitimine çekilmesi kararı Türkiye gerçekleri değerlendirilerek yeniden gözden geçirilmelidir. Araştırma kapsamında ulaşılan veriler Denizli ili örneklemeden elde edilmiştir. Daha kapsamlı örneklemler üzerinde çalışılarak 12 haftalık uyum ve hazırlık sürecinin uygulanmasına ilişkin daha fazla ğretmen görüşüne yer verilebilir. Beş yaşın hemen bitiminde okula başlayan öğrencilerin durumlarını tespit etmeye yönelik yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlar ve öğretmenlerin görüşleri dikkatte alınarak gerek okul öncesi gerekse ilkokul programlarında yeni düzenlemelere yer verilebilir. Aynı zamanda okula başlama yaşı ve ilkokuma yazmaya hazırlık çalışmalarının gerçekleştirilmesine ilişkin olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin uygulamalarının incelenmesi bu konuda atılacak olan adımlar konusunda aydınlatıcı olabilir.

Kaynakça

- Aykaç, N., Kabaran, H., Atar, E. ve Bilgin, H. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin 4+4+4 uygulaması sonucunda yaşadıkları sorunların öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9(2), 335-348.
- Başar, M. (2013). 60-66 Ay aralığında ilkokula başlayan öğrencilerin kişisel öz bakım ve ilkokuma-yazma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 8(8), 241-252.
- Bilir, A. (2005). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin özellikleri ve ilkokuma yazma öğretimi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 38(1), 87-100.
- Canbulat, T. ve Küçükkaragöz, H. (2013). Bazı demografik değişkenlere göre ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum ve okula hazırbulunuşluk düzeyleri. 12. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri 23-25 Mayıs 2013* içinde (s. 107). Aydın-Kuşadası: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Cemaloğlu, N. ve Yıldırım, K. (2005). *İlkokuma yazma öğretimi* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çelenk, S. (1999). *İlkokuma ve yazma programı ve öğretimi*. Ankara: Artım Yayınları.
- Çögenli Gündoğan, A. ve Uçansoy, A. (2013). Sınıf öğretmenlerinin uyum ve hazırlık çalışmalarına ilişkin görüşleri. 12. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri 23- 25 Mayıs 2013* içinde (s. 106). Aydın-Kuşadası: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Demir, O. ve Ersöz, Y. (2013). 4+4+4 Eğitim sistemi kapsamında sınıf öğretmenlerinin ilkokuma ve yazma öğretiminde yaşadıkları güçlüklerle ilişkin nitel bir araştırma. 22. *Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri 5-7 Eylül 2013* içinde (s. 219). Eskişehir: Osman Gazi Üniversitesi.
- Dereli, E. (2012). Okulöncesi öğretmenleri ile ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık süreci ile ilgili görüşlerinin karşılaştırılarak incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 30, 1-20.
- DESWG-Department for Education and Skills Welsh Government. (2012). *National literacy programme*. DESWG web sitesinden 14 Kasım 2013 tarihinde www.wales.gov.uk/educationandskills adresinden erişildi.
- Erdoğan, Ö. (2011). İlkokuma yazma süreci için önemli bir beceri: Fonolojik farkındalık. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 161-180.
- Erkuş, B., Çaylı, Ö. F. ve Babayiğit, Ö. (2013). İlkokul birinci sınıf uyum ve hazırlık çalışmaları kitaplarının etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri. 12. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Özetleri 23- 25 Mayıs 2013* içinde (s. 109). Aydın-Kuşadası: Adnan Menderes Üniversitesi.
- Eurydice, (2012/13). *Recommended annual taught time in full-time compulsory education in Europe*. European Commission/Eurydice: Facts and Figures.
- Good, R. H. ve Kaminski, R. A. (2002). *Dynamic indicators of basic early literacy skills 6th edition (DIBELS) administration and scoring guide*. Oregon: Institute for the Development of Educational Achievement.
- Gökçen, F. Ç. (2004). *İlköğretime hazırlık/Çocuğum okula başlıyor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Korkmaz, M. (2014). *İnsan hayatını şekillendirmek: Okul öncesi eğitim*. İzmir: AR&GE Bülten.
- LF. (2014). *First grade skills checklist*. LF web sitesinden 20 Kasım 2014 tarihinde <http://www.leapfrog.com/en-us/learning-path/articles/first-grade-skills-checklist.html> adresinden erişildi.
- MEB (2013). *Çocuk gelişimi ve eğitimi: Okuma-yazmaya hazırlık*. Ankara: MEB Yayınları.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. California: Sage Publications.
- Myers, M. (2014). *What to expect in first grade. Great school advertisement*. Great School web sitesinden 20 Kasım 2014 tarihinde <http://www.greatschools.org/students/academic-skills/274-preparing-for-first-grade.gs> adresinden erişildi.

- Otaiba, S. A., Lake, V. E., Greulich, L., Folsom, J. S. ve Guidry, L. (2013). Preparing beginning reading teachers: An experimental comparison of initial early literacy field experiences. *National Institutes of Health (NIHPA) Author Manuscript*, 25(1), 1-24.
- Öz, F. ve Çelik, K. (2007). *Uygulamalı ilköğretim yazma öğretimi* (6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- PTA-National Congress Parent and Teacher. (2011). *Parents' guide to student success*. Alexandria-USA: National PTA.
- Roskos, K. Strickland, D., Haase, J. ve Malik, S. (2009). *First principles for early grades reading programs in developing countries*. The International Reading Association and the American Institutes: United State Agency (USAID).
- Selçuk, Z. (2013). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Susar Kırmızı, F. ve Tarakçı, A. (2013). 1. Sınıf öğretmenlerinin 12 haftalık uyum süreci uygulamalarına ilişkin görüşleri. 22. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Kurultayı Bildiri Özetleri Kitapçığı 5-7 Eylül 2013 içinde* (s. 212). Eskişehir: Osman Gazi Üniversitesi.
- Şahin, İ. T., Sak, R. ve Tuncer, N. (2014). Okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık sürecine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri-Educational Sciences: Theory & Practice*, 13(3), 1691-1713.
- Şenel, G. H. (2005). *Eyvah çocuğum okula başlıyor*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Şenel, G. H. (2004). Öğretmenlerin ilköğretim- yazma öğretiminde tercih ettikleri yöntemler. *İlköğretim Online*, 3(2), 48-53.
- Tantekin Erden, F. ve Altun, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve ilköğretime geçiş süreci hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(2), 481-502.
- Taşkın, N., Katrancı, M. ve Uygun, M. (2014). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin okul öncesindeki okuma-yazmaya hazırlık sürecine ilişkin görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama/Journal of Theory and Practice in Education*, 10(4), 1102-1119.
- TTB- Türk Tabipler Birliği (2012). *Çocukların gelişim süreçleri ve okula başlama*. Ankara: Türk Tabipler Birliği Yayınları.
- Yangın, B. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazmayı öğrenmeye hazırlanış durumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 294-305.
- Yavuzer, H. (2012). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2011). *Çocuğunuzun ilk 6 yılı*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.